

**Prawne i praktyczne aspekty
przygotowań Słowacji
do zamiany waluty krajowej na euro**

Anna Górską
Weronika Lip
Małgorzata Siemaszko

Seminarium końcowe
6 sierpnia 2008 r.

Prawne i praktyczne aspekty przygotowań Słowacji do zamiany waluty krajowej na euro

- **Cel opracowania:**

przedstawienie stanu przygotowań Słowacji do zamiany korony słowackiej na euro w związku z wprowadzeniem nowej waluty w dniu 1 stycznia 2009 r.

- **Zakres opracowania:**

- 1. prawne aspekty przygotowań do wprowadzenia euro;*
- 2. przygotowania praktyczne i logistyczne;*
- 3. przebieg kampanii informacyjnej i wyniki badania opinii publicznej dotyczące postrzegania nowej waluty.*

1. Aspekty prawne

1.1. Przepisy pierwotnego i pochodnego prawa wspólnotowego.

1.2. Zmiany w przepisach prawa krajowego Słowacji związane z wprowadzeniem euro.

1.3. Opinie EBC.

1.1. Pierwotne prawo wspólnotowe dot. rozszerzenia strefy euro

- **Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (TWE):**
art. 122 ust. 2,
- **Statut ESBC i EBC**
 - ✓ art. 30 ust. 1,
 - ✓ art. 49.

1.1. Pochodne prawo wspólnotowe uchwalone w związku z przystąpieniem Słowacji do strefy euro

Akty prawne Rady

- Decyzja Rady (2008/606 WE) z 8 lipca 2008 r. w sprawie przyjęcia jednej waluty przez Słowację z dniem 1 stycznia 2009 r.
- Rozporządzenie Rady nr 693/2008 z 8 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 974/98 w odniesieniu do wprowadzenia euro na Słowacji
- Rozporządzenie Rady nr 694/2008 z 8 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2866/98 w odniesieniu do kursu wymiany na euro dla Słowacji

1.2. Prawo krajowe

Ustawa horyzontalna o wprowadzeniu euro:

- ogólne uregulowanie kwestii związanych z wymianą walut,
- nowelizacja aktów prawnych, m.in. ustawa o Narodowym Banku Słowacji (NBS), prawo bankowe, prawo dewizowe, kodeks handlowy, ustawa o papierach wartościowych, ustawa o systemie płatniczym,
- podstawa prawna do uchwalenia aktów wykonawczych.

1.2. Prawo krajowe

Akty wykonawcze:

- rozporządzenie w sprawie zasad dot. podwójnego podawania cen w celu ochrony konsumentów,
- rozporządzenie w sprawie podawania cen w dwóch walutach i zasad zaokrąglania w sektorach pracowniczym i zabezpieczenia społecznego,
- rozporządzenie w sprawie podwójnego podawania cen w sektorze gier hazardowych,
- rozporządzenie w sprawie podwójnego podawania cen w sektorze bankowym, rynków kapitałowych, ubezpieczeniowym i ubezpieczeń emerytalnych,
- rozporządzenie w sprawie zaokrągleń wartości pewnego rodzaju papierów wartościowych.

1.3. Opinie EBC: zasadnicze wnioski

- stosunkowo mało uwag,
- pozytywne przyjęcie regulacji z odpowiednio długim *vacatio legis*,
- obowiązek zachowania spójności prawa krajowego z prawem wspólnotowym (w szczególności z rozporządzeniami nr 1103/97 i 2169/2005),
- brak konieczności transpozycji do prawa krajowego przepisów prawa wspólnotowego mających moc bezpośredniego obowiązywania (dot. w szczególności rozporządzeń),
- sugestia uwzględniania w prawie krajowym *Zalecenia Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dot. środków ułatwiających przyszłe przejście na euro*,
- sugestia zachowania spójności przepisów prawa krajowego.

2. Praktyczne przygotowania Słowacji do wprowadzenia banknotów i monet euro

- 2.1. Krajowy plan wprowadzenia euro
- 2.2. Ramy instytucjonalne
- 2.3. Pozyskanie banknotów i monet euro
- 2.4. Zaopatrzenie w banknoty i monety euro przed 1 stycznia 2009 r.
- 2.5. Stan przygotowań małych i średnich przedsiębiorstw
- 2.6. Scenariusz wprowadzenia euro do obiegu
- 2.7. Kanały wprowadzania gotówki euro oraz wycofywanie koron słowackich z obiegu

2.1 Krajowy plan wprowadzenia euro

- 16 lipca 2003 r. – przyjęcie przez rząd Słowacji „*Strategii wprowadzenia euro*” przygotowanej wspólnie przez Ministerstwo Finansów i NBS
- 8 września 2004 r. – decyzja rządu Słowacji o przygotowaniu krajowego planu wprowadzenia nowej waluty
- 6 lipca 2005 r. – przyjęcie przez rząd Słowacji „***Krajowego planu wprowadzenia euro***” opracowanego wspólnie przez Ministerstwo Finansów i NBS, przy współpracy innych ministerstw i instytucji pozarządowych
 - zawartość planu: podstawowe zasady wprowadzenia euro do obiegu, instytucjonalne ramy wprowadzenia euro, zadania poszczególnych sektorów związane z wprowadzeniem euro
 - aktualizacja planu: marzec 2007 r. i kwiecień 2008 r.

2.2. Ramy instytucjonalne

- **Krajowy Koordynator** – Minister Finansów
- **Krajowy Komitet Koordynacyjny ds. wprowadzenia euro** (pod przewodnictwem Ministra Finansów oraz Prezesa NBS)
- **Pełnomocnik Rządu ds. wprowadzenia euro**
- **komitety robocze:**
 - ds. banków i sektora finansowego
 - ds. sektora instytucji rządowych i samorządowych
 - ds. sektora niefinansowego i ochrony konsumentów
 - ds. legislacji
 - ds. komunikacji

2.3. Pozyskanie banknotów i monet euro

- NBS wypożyczy banknoty euro (188 milionów) z Narodowego Banku Austrii
- Monety euro (500 milionów) wybije słowacka mennica
- Ostateczne wzory słowackiej strony monet euro zatwierdzono w kwietniu 2007 r.
- Działania przygotowawcze do produkcji monet euro:
 - w czerwcu 2007 r. Słowacja zawarła z państwami strefy euro oraz Komisją Europejską porozumienie (ang. *Memorandum of Understanding*) w sprawie rozpoczęcia działań przygotowawczych przed rozpoczęciem masowej produkcji monet euro
 - w lipcu 2007 r. NBS oraz słowacka mennica podpisały umowę dot. przygotowania próbnej serii monet euro.

2.4. Zaopatrzenie w banknoty i monety euro przed 1 stycznia 2009 r.

- Zaopatrywanie banków komercyjnych przez NBS w gotówkę euro (tzw. *frontloading*) rozpocznie się w październiku 2008 r. Według stanu na maj 2008 r. poziom zamówień złożonych przez banki jest niski: 51 mln banknotów euro oraz 320 mln monet euro.
- Zaopatrywanie kolejnych podmiotów przez banki komercyjne (tzw. *sub-frontloading*) planowane jest w listopadzie i grudniu 2008 r. W marcu 2008 r. jedynie 16% wszystkich przedsiębiorstw obsługujących transakcję gotówkowe wyraziło zainteresowanie wcześniejszymi dostawami gotówki euro.
- Mini-zestawy monet euro dla społeczeństwa zostaną udostępnione w grudniu 2008 r.

2.5. Stan przygotowań małych i średnich przedsiębiorstw

- **Do czerwca 2008 r. 80% MŚP rozpoczęło przygotowania do wprowadzenia euro:**
 - 67% określiło konieczne dostosowania systemów informatycznych,
 - 65% udzieliło niezbędnych informacji pracownikom,
 - 49% zidentyfikowało obszary, na które będzie miało wpływ wprowadzenie nowej waluty,
 - 39% wyznaczyło „koordynatora ds. euro”,
 - 37% oszacowało potrzeby szkoleniowe,
 - 31% opracowało szczegółowy plan działań.
- **82% MŚP nie spodziewa się problemów związanych z koniecznością przeprowadzenia zmian w systemach informatycznych**
- **90% MŚP czuje się bardzo dobrze lub dość dobrze poinformowana na temat euro.**

Źródło: badanie Komisji Europejskiej z czerwca 2008 r.

2.6. Scenariusz wprowadzenia euro do obiegu

- **scenariusz „big bang”**: 1 stycznia 2009 r. euro zostanie wprowadzone jednocześnie do obiegu gotówkowego i bezgotówkowego. Tego dnia euro ostatecznie zastąpi koronę słowacką w obiegu bezgotówkowym.
- **szesnastodniowy okres podwójnego obiegu korony słowackiej i euro**: płatności gotówkowe będą mogły być realizowane w koronach słowackich oraz w euro do 16 stycznia 2009 r. Od 17 stycznia 2009 r. euro stanie się jedynym prawnym środkiem płatniczym w Słowacji.

2.7. Kanały wprowadzania gotówki euro oraz wycofywanie koron słowackich z obiegu

Kanały wprowadzania banknotów i monet euro

- Bankomaty (od 1 stycznia 2009 r. bankomaty będą wypłacały tylko banknoty euro – głównie 10 i 20 euro)
- Sektor bankowy (banki wydłużą godziny pracy w pierwszych dniach stycznia 2009 r.)
- Sektor detaliczny (sprzedawcy będą wypłacali resztę tylko w euro od 1 stycznia 2009 r.)

Wycofywanie koron słowackich z obiegu

- Bank centralny oraz banki komercyjne zapewnią **bezpłatną wymianę koron słowackich na euro**: NBS - do końca 2013 r. (monety) oraz bezterminowo (banknoty), banki komercyjne - do końca czerwca 2009 r. (monety) oraz do końca 2009 r. (banknoty)

2. Praktyczne przygotowania Słowacji do wprowadzenia banknotów i monet euro

- Wczesne rozpoczęcie przygotowań do wprowadzenia euro: krajowy plan przyjęcia nowej waluty zatwierdzono już w lipcu 2005 r.
- Zaangażowanie w prace Krajowego Komitetu Koordynacyjnego oraz komitetów roboczych zarówno podmiotów z sektora rządowego, jak i pozarządowego
- Regularna ocena Komisji Europejskiej (wraz z rekomendacjami) dotycząca stanu praktycznych przygotowań Słowacji do wprowadzenia euro

3. Kampania informacyjna i opinia publiczna w Słowacji

3.1. Kampania informacyjna w Słowacji

3.2. Kształtowanie się opinii publicznej w zakresie postrzegania euro

3.3. Ochrona konsumentów przed nadużyciami cenowymi

3.1. Kampania informacyjna w Słowacji

Organizacja kampanii informacyjnej

komitet roboczy ds. komunikacji; strategia komunikacyjna w sprawie przyjęcia euro; finansowanie kampanii zapewnione przez MF i NBS (180 mln SKK)

Założenia kampanii informacyjnej

profesjonalna agencja komunikacyjna; wrażliwe grupy odbiorców; szeroki zakres instrumentów; uwzględnienie badań opinii publicznej w kształtowaniu przebiegu kampanii; intensyfikacja działań w okresie wrzesień – grudzień 2008 r.

Porozumienie o partnerstwie z Komisją Europejską

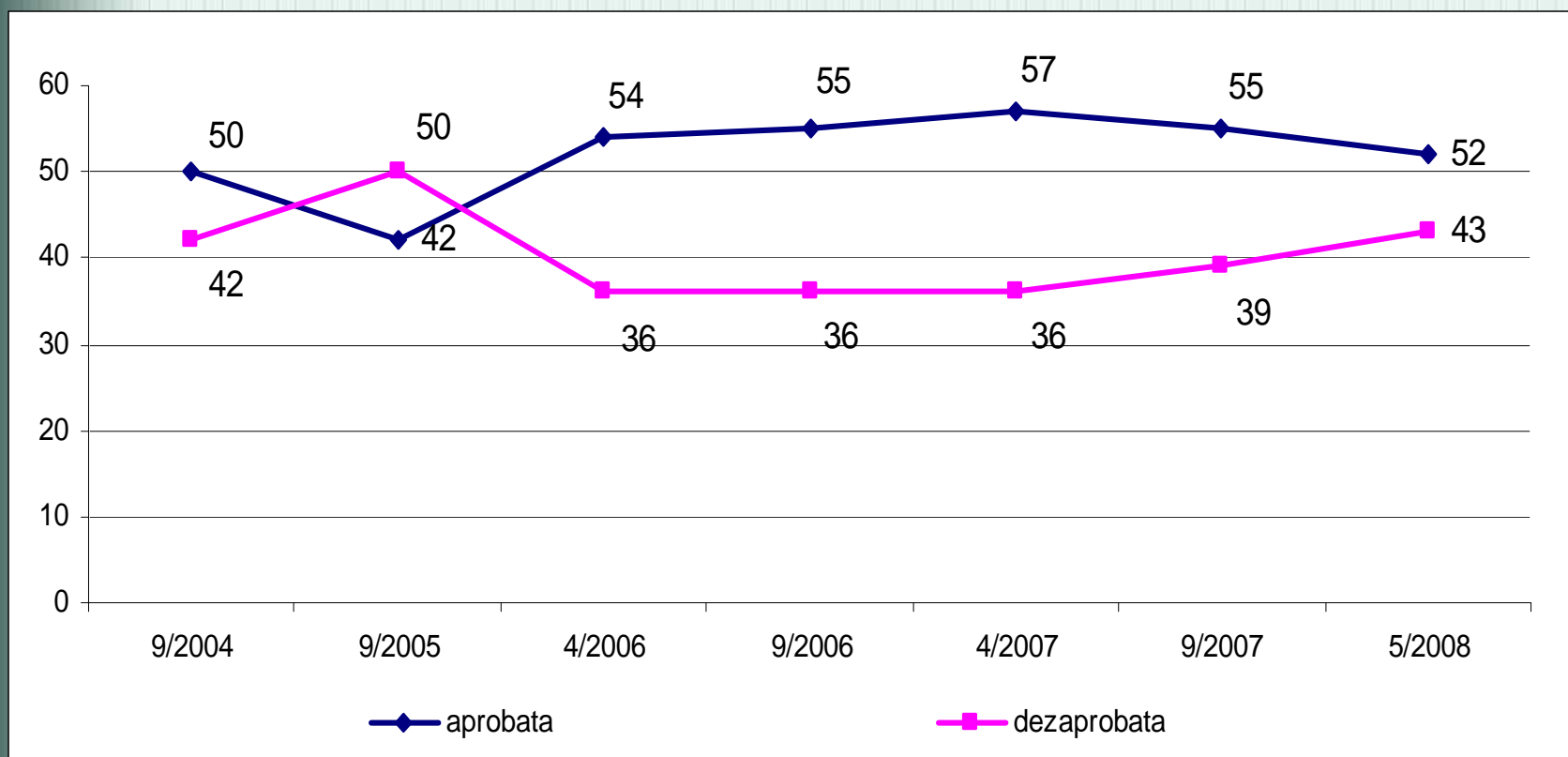
Współpraca twinningowa z Bankiem Austrii i Bankiem Słowenii

3.2. Kształtowanie się opinii publicznej w zakresie postrzegania euro

(wyniki badań Eurobarometru w latach 2004-2008)

- Poparcie dla wprowadzenia euro
- Odczuwany poziom poinformowania na temat euro
- Opinia na temat wpływu wprowadzenia euro na inflację
- Obawy związane z wprowadzeniem euro

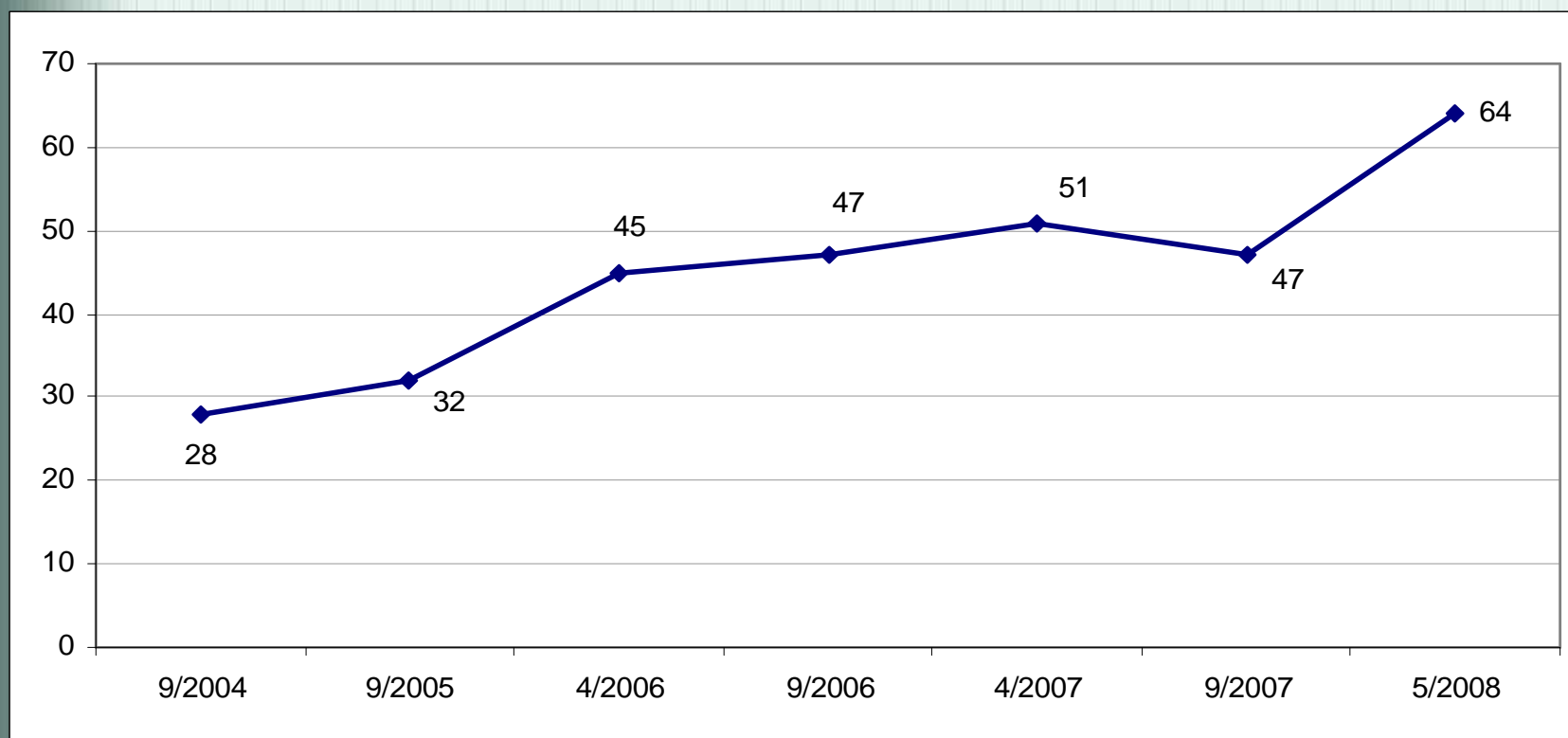
Poparcie dla wprowadzenia euro w Słowacji (%)*



Źródło: Flash Eurobarometer 237, The Gallup Organisation, July 2008

* Odsetek osób, które pozytywnie lub negatywnie odpowiedziały na pytanie ankietowe: *Are people happy that the euro will replace their national currency?*

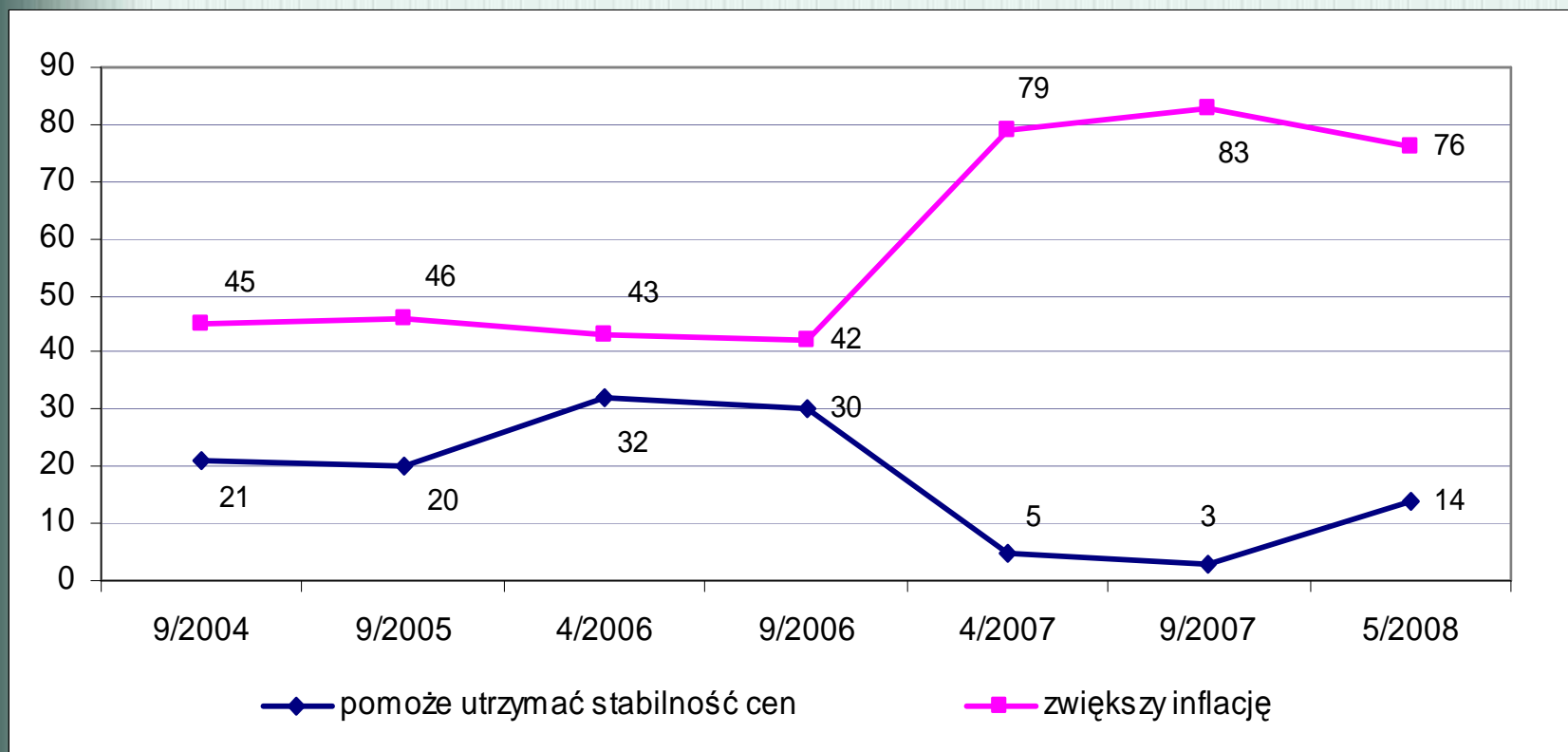
Odczuwany poziom poinformowania na temat euro w Słowacji (%)*



Źródło: Flash Eurobarometer 237

* Odsetek badanych, którzy uważali, że są bardzo dobrze lub dobrze poinformowani na temat euro

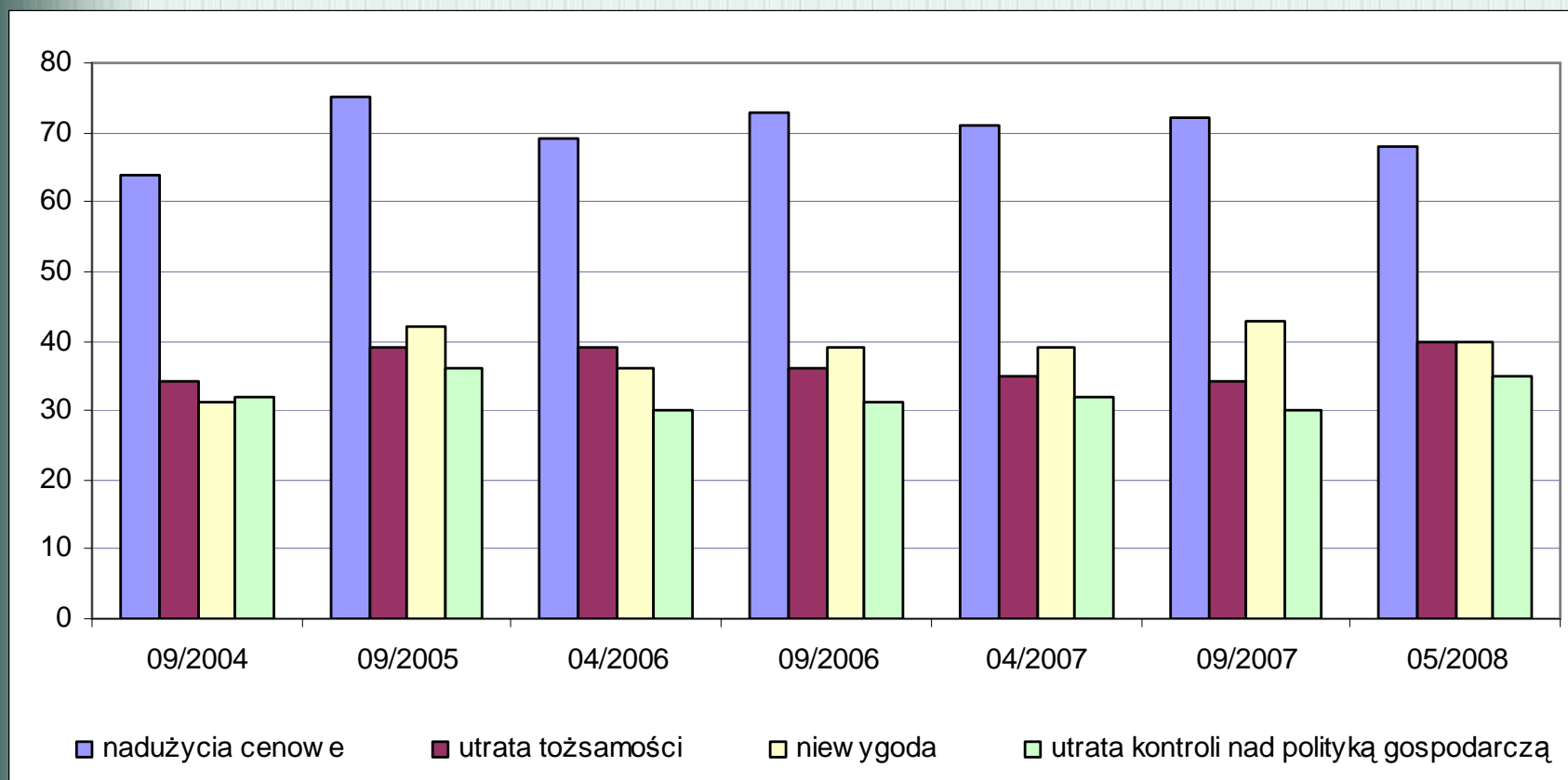
Opinia Słowaków na temat wpływu wprowadzenia euro na ceny (%)*



Źródło: Flash Eurobarometer 191 i 237

* w kwietniu i we wrześniu 2007 r. pytanie ankietowe dotyczyło wpływu euro na obniżenie cen

Obawy Słowaków związane z wprowadzeniem euro



Źródło: Flash Eurobarometer 183, 191 i 237

3.3. Ochrona konsumentów przed nadużyciami cenowymi

- **Strategia na rzecz ochrony konsumentów**
- **Zasady zaokrąglania cen**
- **Obowiązek podwójnego podawania cen w koronach słowackich i euro (sierpień 2008 r. – 31 grudnia 2009 r.)**
- **Kodeks etyczny**
- **Monitoring cen** (instrumenty Słowackiej Inspekcji Handlowej, działania Urzędu Statystycznego, organizacje konsumenckie)

3. Kampania informacyjna i opinia publiczna w Słowacji

Słowacja przygotowała szeroki zakres działań informacyjnych przy wykorzystaniu różnych kanałów komunikacji.

Istotną rolę w procesie wprowadzenia euro ogrywają działania na rzecz zwiększenia zaufania konsumentów do nowej waluty (ochrona konsumentów przed nadużyciami cenowymi).

Kluczem do pozyskania zaufania społecznego dla procesu wprowadzenia euro jest wczesne zaplanowanie i podjęcie działań informacyjnych i edukacyjnych.

Dziękujemy za uwagę

- *Wyniki pojedynczego projektu badawczego nie determinują wyników całego Raportu na temat pełnego uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej. Projekty badawcze mają charakter dokumentów wspierających.*
- *Przedstawione w Raporcie wyniki będą bowiem stanowiły podsumowanie kilkudziesięciu projektów, realizowanych zarówno przez pracowników NBP, jak też ekspertów zewnętrznych, oraz dotychczasowej literatury.*